

ÇIPLAK AYAKLI araştırma

İş Güvenliğini Düzenlemek İçin İşçi El Kitabı

InFocus Programme on
Socio-Economic Security

Türk Tabipleri Birliği

Margaret Keith, James Brophy
Peter Kirby, Ellen Roskam

Bu çalışmanın orijinal baskısı, “Barefoot research . A workers' manual for organising on work security” adıyla Uluslararası Çalışma Örgütü, Cenevre tarafından yayınlanmıştır ve izinle tercüme edilerek basılmıştır.

Telif Hakkı © 2002 Uluslararası Çalışma Örgü

Türkçe tercümesi telif hakkı © 2003 Türk Tabipleri Birliği

UÇÖ yayınlarında belirtilenler, ki bunlar Birleşmiş Milletler pratiğiyle uyumludur, ve bu yayınlardaki malzemenin sunumu UÇÖ adına herhangi bir ülke, alan veya bölgenin veya otoritelerinin yasal statüsü veya onun sınırlarını kısıtlayan bir düşünceyi ima etmemektedir.

İmzalanmış makaleler, araştırmalar ve diğer katılımlarda ifade edilen fikirlerin sorumluluğu yalnızca yazarlarına aittir, ve yayın içinde ifade edilen fikirlerin UÇÖ tarafından onaylandığı anlamına gelmemektedir.

Firmaların, ticari ürünlerin ve işlemlerin isimlerinin referans olarak verilmesi bunların UÇÖ tarafından onaylandığı anlamına gelmemektedir, ve herhangi bir firmanın, ticari ürünün ve işlemin isminden bahsedilmemesi de bir onaylamama işareti değildir.

Sunuş

Bu kitap Uluslararası Çalışma Örgütü'nün "Barefoot Research" adlı yayınının Türkçe çevirisidir. "Çıplak ayak" kavramı Türkçe'de sık kullanılmadığı için okuyucuya yabancı gelebilir. Çıplak Ayaklı Araştırma ile; kabul edilmiş klasik yöntemler olmaksızın ve işçilerin kendileri tarafından yürütülen, işçilerin maruz kaldıkları kimyasal maddeler ile sağlıkları arasındaki ilişkiyi ve işyeri ortam ve koşulları nedeniyle ortaya çıkan sağlık sorunlarını saptamaya çalışan basit, kolay ancak sonuçları bakımından işçi sağlığı alanına katkıda bulunma olasılığı yüksek olan çalışmalar anlatılmak istenmektedir. Bu tür çalışmalara katılan ve araştırma yöntemleri konusunda akademik bir eğitimi olmayan kişilere de kitapta "Çıplak Ayaklı Araştırmacı" denmektedir.

Türk Tabipleri Birliği, işçi sağlığına önem vermekte ve bu alana ilişkin olarak hekimlerin sertifika eğitiminden, sürekli eğitime bir dizi çalışmayı yürütmektedir. Elinizdeki kitap da işyeri hekiminin, işyerinde yürüteceği eğitim çalışmalarına önemli katkı sağlayacak düşüncesindeyiz. Kitabı, konuya hakimiyetleri nedeniyle, akıcı bir dille çeviren Prof.Dr.Necla Aytekin ve Dr.Kayıhan Pala'ya teşekkür ediyor, yararlanılmasını diliyoruz.

Türk Tabipleri Birliği
Merkez Konseyi

Bu el kitabý ücretsiz olarak dađýlmaktadır. Eđer daha fazla miktarda elde etmek istiyorsanız lütfen bizimle iletişrim kurun:

In Focus Programme of Socio – Economic Security
International Labour Office, 4, Route des Morillons,
CH – 1211 Geneva, Switzerland
Tel: + 41 22 799 8893 (sekreterlik)
Fax: + 41 22 799 7123
E – mail: SES@ILO.ORG
Web site: www.ilo.org/ses

2002'nin başlarından itibaren bu el kitabını doğrudan web sitemizden indirmanız mümkün olacaktır.

Bu el kitabını ya da bu kitapta sözü geçen herhangi bir Çıplak Ayaklı Araştırma yöntemini kullanmakla ilgili geribildiriminizi ve deneyimlerinizi bekliyoruz. Sizin Çıplak Ayaklı Araştırma öykülerinizi haber bültenimiz ve web sitemizde yayınlamayı isteriz. Lütfen geribildirim, yorum ve deneyimlerinizi e – posta ile: SES@ilo.org adresine ya da yukarıdaki posta adresimize gönderin.

ISBN 975-6984-57-0

Bu el kitabını ya da bu kitapta sözü geçen herhangi bir Çıplak Ayaklı Araştırma yöntemini kullanmakla ilgili soru, sorun ya da geribildiriminizi ve deneyimlerinizi Türkçe bildirmek isterseniz elektronik posta ile kpala@uludag.edu.tr veya case@ttb.org.tr adreslerine gönderebilirsiniz. Kitabın işçi sağlığı alanına katkıda bulunacağını umuyoruz.

Prof.Dr.Necla Tugay Aytekin
Yard.Doç.Dr.Kayhan Pala
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı

İçindekiler

Teşekkür

Önsöz

1. Niçin Çıplak Ayaklı Araştırma?

- El kitabının amaçları sayfa 1
- Bu el kitabı kimler için yazıldı? sayfa 1
- Çıplak Ayaklı Araştırmanın yararları: Herkes kazançlı sayfa 1
- Daha iyi çalışma koşulları için Çıplak Ayaklı Araştırma araçları sayfa 2
- Niçin iş güvenliği? sayfa 3
- İşle ilgili hastalık ve kazaların maliyeti sayfa 5
- “Bilimsel” araştırmanın sınırlılıkları sayfa 6

2. Çıplak Ayaklı Araştırma Yöntemleri

- Amaçlarınızı belirleyin sayfa 9
- İşçiler tarafından yapılan denetimler sayfa 11
- Araştırmalar sayfa 13
- Küçük grup tartışmaları sayfa 24
- Haritalama sayfa 28
- Görüşmeler sayfa 39
- Gözlem sayfa 43
- Bilgiyi kullanma ve yorumlama sayfa 46

3. Harekete Geçmek

- Çıplak Ayaklı Araştırma sonuçlarını kullanmak ve paylaşmak sayfa 55
- İşçilerle birlikte eyleme karar vermek sayfa 57
- İşleri halletmek: dikkatli hazırlık; yönetimle görüşme; sayfa 58
ortak işçi – yönetim sağlık ve güvenlik kurulu ;
toplu sözleşmeler ; şikayet ve tartışma işlemleri;
işyeri dışından destek sağlama
- Bir ses kazanmak sayfa 68

Çıplak Ayaklı Araştırmayı Daha İleri Götürmek sayfa 69

Sözlük sayfa 79

Kaynakça, Bilgi Kaynakları ve İleri Okuma sayfa 83